

Departement für Volkswirtschaft und Soziales Graubünden
Departament d'economia publica e fatgs socials dal Grischun
Dipartimento dell'economia pubblica e socialità dei Grigioni

Rapport explicativ

tar la

Revisiun da la

lescha per promover

il svilup economic en il chantun Grischun

(LSE; DG 932.100)

concernent la

nova concepziun dal management regional

Grischun

(project da consultaziun)

Cuntegn

1.	Situaziun da partenza	5
1.1.	Svilup e finamiras dal management regiunal	5
1.2.	Rolla ed incumbensas dal management regiunal en il rom da la NPR.....	6
1.3.	Structura actuala: concept per il management regiunal 2016+	7
2.	Sfidas e basegns d'agir	9
2.1.	Intervenziuns parlamentaras.....	9
2.2.	Retrospectiva (effect fin ussa).....	10
2.3.	Perspectiva (sfidas futuras).....	11
3.	Svilup d'ina proposta da soluziun tras las regiuns.....	12
3.1.	Incumbensa da revisiun e proceder	12
3.2.	Experientschas da la gruppa da lavur	12
3.3.	Elements centrals d'ina nova concepziun	13
3.4.	Rollas e structura fundamentala	13
4.	Discussiun da variantas	17
4.1.	Varianta 1: Regionalisaziun cun fin indesch posts dad SR en las regiuns	18
4.2.	Varianta 2: Chantunalisaziun cun lieus decentralis.....	22
4.3.	Variantas refusadas	24
5.	Giudicament e conclusiun da la regenza	25
6.	Revisiun da la lescha	27
7.	Consequenzas finanzialas e persunalas.....	28
7.1.	Consequenzas finanzialas per il chantun.....	28
7.2.	Consequenzas finanzialas per las regiuns.....	29
8.	Valitaziun da las consequenzas da la regulaziun.....	29
9.	Plan da terminis ed entrada en vigur	29

Register da las tabellas

Tabella 1: Custs varianta "Regiunalisaziun"	21
Tabella 2: Custs varianta "Chantunalisaziun"	23

Glista da las illustraziuns

Illustraziun 1: Regions d'acziun tenor il concept per il management regiunal 2016+ (atgna preschentaziun)	8
Illustraziun 2: Nova structura fundamentala dal management regiunal (atgna preschentaziun)	14
Illustraziun 3: Finanziaziun da la varianta "Regiunalisaziun" (atgna preschentaziun)20	

Scursanidas

Art.	artitgel
cf.	guardar
CGTr	concept general turistic regiunal
CS	collecziun sistematica dal dretg federal
DES	departament d'economia publica e fatgs socials
DG	cudesch da dretg grischun
e.u.v.	ed uschia vinavant
EBVM	Engiadina bassa/Val Müstair
IPM	interpresas pitschnas e mesaunas
LSE	lescha per promover il svilup economic en il chantun Grischun
max.	maximalmain
min.	minimalmain
NPR	nova politica regiunala da la confederaziun
nr.	numer
OSE	ordinaziun per promover il svilup economic en il chantun Grischun
p.ex.	per exempel
PIB	product interiur brut
RSE	rapport davart il svilup economic en il chantun Grischun
RWO	Center regiunal ed economic dal Vallais Sura SA
SA	societad anonima
SECO	secretariat da stadi per l'economia
SIR Ost	sistem d'innovaziun regiunal da la Svizra orientala
SR	sviluppadras regiunalas e sviluppaders regiunals
SrSI	strategia regiunala per il svilup da l'economia locala
t.a.	tranter auter

UET uffizi per economia e turissem
usch. uschenumnà

Register da litteratura

- Ecoplan/sofies: Regionale Entwicklungsorganisationen in der Neuen Regionalpolitik (NRP)-Bestandesaufnahme und Perspektiven zuhanden des Staatssekretariats für Wirtschaft SECO dals 8 da zercladur 2018
- Nova politica regiunala en il chantun Grischun – program da realisaziun dal Grischun 2016–2023 dals 2 da favrer 2016
- Conclus federal davart la fixaziun dal program da plirs onns da la confederaziun 2016–2023 per realisar la nova politica regiunala (NPR) dals 22 da september 2015
- Concept "management regiunal Grischun 2016+" dals 30 da zercladur 2015
- SATE Cuira/BHP Hanser und Partner SA: Evaluation des Regionalmanagements Kanton Graubünden – rapport final per incumbensa da l'uffizi per economia e turissem dal Grischun dals 23 da matg 2015
- Rapport davart il svilup economic en il chantun Grischun, carnet nr. 5 / 2014 – 2015 dals 8 da fanadur 2014
- Rapport d'experts per ina strategia da la confederaziun per las regiuns da muntogna ed ils territoris rurals da la Svizra dal 1. da zercladur 2014
- Universitad da Son Gagl (dr. Roland Scherer): Überlegungen zur Weiterentwicklung des Regionalmanagements Graubünden dals 10 da matg 2012

1. Situaziun da partenza

1.1. Svilup e finamiras dal management regional

Cun la lescha federala davart la politica regionala (CS 901.0) è vegnida introducida l'onn 2008 la nova politica regionala da la confederaziun (NPR). Ella ha la finamira da promover il svilup da l'economia regionala en il territori da muntogna, en l'ulteriur territori rural ed en las regions da cunfin da la Svizra. En il center da la NPR stat la promoziun d'iniziativas, da projects e da programs che rinforzan l'innovaziun, la valurisaziun e la cumpetitivitad en las regions. Ord vista da la NPR è secturs economics ch'èn orientads a l'export ils motors da svilup da las regions. Pervia da quai represchenta la teoria da la basa d'export in dals principals fundamentals da la NPR. La confederaziun fixescha mintgamai per 8 onns (actualmain per 2016–2023) las directivas strategicas da la NPR en furma d'in program da plirs onns. La realisaziun da la NPR è chausa dals chantuns. Sin basa da quai concludan ils chantuns cun la confederaziun in program chantunal da realisaziun che vala per 4 onns (actualmain per 2016–2019). Il program chantunal da realisaziun NPR per 2020–2023 vegn inoltrà fin la fin da fanadur 2019 per mauns dal secretariat da stadi per l'economia SECO. En quel vegnan fixads ils puncts centrals strategics da l'impundaziun dals meds finanzials durant la perioda da program 2020–2023.

En connex cun la realisaziun èn ils chantuns libers d'establi ina structura organisatorica (en quai che suonda: management regional) tenor lur relaziuns specificas. In princip da la NPR vul che las regions prendian atgnas iniziativas per meglierar la cumpetitivitad e per augmentar la valurisaziun. Uschia giogan ils posts ed ils portaders dal svilup regional in ina rolla impurtanta e pon – tenor l'art. 5 da la lescha federala davart la politica regionala – vegnir sustegnids cun agids finanzials per la coordinaziun e per l'accompagnament d'iniziativas, da programs e da projects en lur region. La finamira n'èsi betg da manar permanentamain posts regionalis cun incumbensas communalas u surcommunalas sco p.ex. en cas dals fatgs socials u da la gestiun da ruments, mabain il sustegn finanziel da las regions en il senn d'ina finanziaziun da partenza. Cun quest post da coordinaziun, d'iniziazion e da cumpetenza (en quai che suonda: post dal svilup regional) duain vegnir mess en moviment projects e dads ils impuls che vegnan spetgads da quels per l'economia regionala.

Damai ch'ils chantuns pon decider sezs, tge structura dal management regiunal ch'è la pli adattada per lur basegns, èn s'establidas differentas furmas organisatoricas dal management regiunal dapi l'introducziun da la NPR. Las structuradas organisatoricas ed ils mecanissem da finanziaziun, dentant er las incumbensas fundamentalas e las funcziuns da basa che vegnan delegadas als posts dad SR sa differenzieschan da chantun a chantun. In studi detaglià elavurà per incumbensa dal SECO (Ecoplan/Sofies 2018) mussa quatter differentes tips da models:

- a) la gestiun directa tras il chantun (chantuns AG, AI, AR, JU, NE)
- b) in post da coordinaziun extern per incumbensa dal chantun (chantuns NW, OW, SH)
- c) la divisiun dal chantun en spazis funcziunals (chantuns BE, GL, TG, TI, VD, VS, ZH, sco er il concept actual dal chantun GR) e/u en centers da cumpetenza tematics (chantuns LU, SG, UR)
- d) in post da coordinaziun extern cun structuraziun regiunala (chantun FR) u tematica (chantun SZ).

Las funcziuns centralas dals posts dad SR vegnan fixadas tenor il studi menziunà independentamain da la tipologia. In'unica soluziun da model per tut ils chantuns en il senn d'in exempel da la «megra pratica» n'è betg sa mussada fin ussa en quest connex. Anzi, en la litteratura spezialisada vegni rendì attent, cumparegiond las differentas variantas, ch'i na dettia betg in cler recept cumprovà e ch'i stoppian vegnir resguardadas las relaziuns specificas regiunalas e localas.

1.2. Rolla ed incumbensas dal management regiunal en il rom da la NPR

La varianta tschernida dal chantun Grischun prevesa in management regiunal cun sviluppadras regiunalas e sviluppaders regiunals (SR) sco persunas da contact decentralas per l'economia, per la politica e per la populaziun sco er per la collavuraziun economica cun autras regiuns. En il rom da las incaricas da prestaziun dal chantun cun la regiun respectiva realiseschan ellas ed els las mesiras dal program chantunal da realisaziun NPR en las regiuns. Ellas ed els mainan u accumpognan activitads e projects economics tenor las finamiras da la strategia regiunala respectiva per il svilup da l'economia locala (SrSI). Il svilup d'ina strategia cuminaivla a lunga vista che integrescha ils furniturs da prestaziuns e la coordinaziun politica sectoriala è vegnì previs gia en il rapport da la regenza davart il svilup economic en il

chantun Grischun (uschenumnà «rapport davart il svilup economic» RSE; carnet nr. 5/2011-2015).

Las incumbensas dals SR pon vegnir divididas en trais secturs surordinads:

- Temas generals d'importanza economica regionala: Il management regional s'occupa da temas generals ch'èn relevants per l'economia e che fatschentan ina regiun, sco per exempel la precisaziun dal profil turistic d'ina regiun.
- Scleriments preliminar e realisabladads: I duain vegnir stgaffidas premissas per ch'i possian s'installar purtaders da projects e sa sviluppar projects concrets.
- Management da projects: La realisaziun e l'accompagnament da projects concrets fa medemamain part dal management regional.

Sut management regional vegnan chapidas la concepziun, la coordinaziun, la structura organisatorica e la preparaziun da resursas finanzialas e persunalas per las acziuns da quests posts dad SR.

1.3. Structura actuala: concept per il management regional 2016+

Il management regional è la forza locala per realisar la NPR en las regiuns. Dapi l'onn 2008 è el ina part integrala dals programs chantunals da realisaziun NPR. Dapi l'introducziun è il management regional vegnì sviluppà vinavant ed adattà cuntinuadamain en collavuraziun cun las regiuns. Ils 7 da fanadur 2015 ha la regenza prendì enconuschientscha dal concept per il management regional 2016+ che vala fin oz. Il concept prevesa las sis regiuns d'acziun preschentadas en l'illustraziun 1 cun mintgamai ina piazza a temp cumplain.

Illustraziun 1: Regions d'acziun tenor il concept per il management regional 2016+ (atgna preschentaziun)

Per la direcziun strategica dals SR è responsabla la conferenza da las presidentas e dals presidents da la region respectiva. La SrSI furma en quest connex la basa per l'orientaziun e per las finamiras dal management regional. En il program chantunal da realisaziun NPR è actualmain prevista – en il senn da las uschenumnadas mesiras accompagnantas – ina summa da maximalmain 875 000 francs per onn per ils posts dal svilup regional, finanziada mintgamai per la mesadad da la confederaziun e dal chantun tras contribuziuns à fonds perdu. Quai correspunda tenor la prescripziun da la confederaziun a maximalmain 20 % dals meds finanzials à fonds perdu dal program chantunal da realisaziun. Tenor il SECO è quai la contribuziun maximala prevista per las mesiras accompagnantas definidas en il program. La contribuziun da la NPR dastga vegnir duvrada exclusivamain per custs da persunal, q.v.d. per cuvrir ils custs da salari ed ils custs da las assicuranzas socialas. Ulteriurs custs, sco per exempel spensas u expensas da biro, ston vegnir surpigliads da las regions. La col-lavuraziun tranter il chantun e las regions è reglada cun incaricas da prestaziun.

Actualmain èn occupads ils posts dad SR en las regiuns Partenz/Tavau, Engiadina bassa/Val Müstair (EBVM), Alvra e Viamala sco er en la regiun Surselva. En las ulteriuras regiuns n'èn ils posts actualmain betg occupads ed i vegn – en enclegientscha cun las regiuns – spetgà da publitgar las plazzas, fin che la revisiun dal management regional è en vigur.

2. Sfidas e basegns d'agir

2.1. Intervenziuns parlamentaras

Ils ultims onns èn vegnidas inoltradas duas intervenziuns parlamentaras concernent la structura e la realisaziun dal management regional. Las duas incumbensas duain vegnir resguardadas per concepir da nov il management regional.

Incumbensa Clavadetscher concernent il concept per il management regional 2016+

Cun acceptar l'incumbensa Clavadetscher pretenda il parlament che las regiuns possian decider sezzas, tge ch'ellas fan cun ils meds finanzials ch'ellas survegnan per il management regional. I duai er esser pussaivel da surdar mandats a temp parzial a favur dal svilup regional.

Questa incumbensa vegn resguardada en la structura actuala, nua ch'ina piazza da sviluppader regional da 100 % è vegnida repartida sin las regiuns Alvra (40 pertschient finanziads tras la NPR) e Viamala (60 pertschient finanziads tras la NPR). Plinavant è la piazza da sviluppader regional da 100 % en la regiun EBVM vegnida repartida sco suonda: 80 pertschient per l'Engiadina bassa e 20 pertschient per la Val Müstair e per la collavuraziun transcunfinala/Interreg. En la regiun Partenz/Tavau è vegnì stgaffì in ulteriur mandat a temp parzial e per la regiun Moesa vala ina soluziun speziala che sa basa sin in project.

Incumbensa Caviezel concernent la promoziun da l'economia locala en regiuns cun puncts centrals da svilup economics

L'incumbensa Caviezel pretenda da la regenza ch'il svilup da l'economia locala na duai betg vegnir limità a la dimensiun concludida cun la confederaziun, mabain ch'i duain vegnir fixads puncts centrals effectivs. A las regiuns economicas funcziunalas cun potenzial da svilup economic cumprovà (Val dal Rain grischuna, Engiadina'ota, Tavau/Partenz e Mesauca/San Vittore) duain star a disposiziun capacitads personalas

supplementaras. Ultra da quai duai vegnir evaluada la pussaivladad da metter a disposiziun meds finanzials supplementars tras il chantun (ordaifer la NPR). Questa incumbensa na vegn betg resguardada en la structura vertenta, duai dentant vegnir integrada en las lavurs per la nova structura ed en las ulteriuras ponderaziuns e mesiras strategicas per rinforzar ils centers regionalis.

2.2. Retrospectiva (effect fin ussa)

Il post spezialisà chantunal per la NPR sto preschentar regularmain al SECO a maun da models dals effects, tge impuls ch'ils meds finanzials chantunals e federalis che vegnan impundids dattan. En quest connex èsi sa mussà ch'igl è resultà mo in dum-ber insufficient da mesiras da realisaziun u da mesiras consecutivas da projects ch'èn vegnids iniziads da purtaders regionalis. Quai vul dir concretamain che bleras mesiras che vegnan iniziadas da purtaders regionalis resultan en in concept u en in studi da realisabladad. Quels na chaschunan dentant suenter naginas mesiras da realisaziun. Quest fatg vegn attribuì principalmain a la mancanza da principis d'inter-presa tar l'installaziun da purtaders sco er a deficits en la cumpetenza metodica tar l'iniziaziun, tar l'organisaziun e tar la realisaziun da projects. In ulteriur motiv è quel ch'i manca l'abiltad da fixar ina strategia e da chattar in consens en las regions. Perquai na reusseschi savens betg d'avair ina tenuta cuminaivla a lunga vista en projects ch'èn relevants per la regiun. Tranter auter è quai d'attribuir a la midada frequenta dals purtaders da decisziuns (presidenta communal u president communal, suprastanza communal ed auters gremis). Ina perspectiva a lunga vista per il svilup da l'economia regionala manca, uschia ch'i pon resultar deficits che han consequenzas per la gestiun dals posts dad SR.

Purtaders da projects etablids ed organisads sin basa dal dretg privat èn savens responsabels per projects pli gronds che vegnan per il solit realisads cun success grazia ad in aut grad da professiunalisaziun. Il success ed en spezial la dignitad da projects da vegnir promovids na dependa dentant betg en emprima lingia da la dimensiun, mabain da la qualitad e dals impuls economics spetgads.

2.3. Perspectiva (sfidas futuras)

Il proxims onns spetgan differentas midadas e sfidas sin las regiuns. Da quai resultan grondas aspectativas envers il management regiunal. Gia oz datti differentes deficits che limiteschan l'effizienz e l'efficacitad dal management regiunal:

- L'optica surcommunal a lunga vista e pia l'abilitad da fixar ina strategia e la direcziun da process en projects impurtants d'aventan pli e pli impurtantas en l'avegnir. En general s'augmentan las incumbensas da coordinaziun sin plaun communal e regiunal (guardar er il rapport d'experts per mauns dal SECO per ina strategia da la confederaziun per las regiuns da muntogna ed ils territoris rurals da la Svizra).
- Projects pli e pli complexs: L'experiencescha mussa che projects d'aventan pli e pli complexs. D'ina vart han projects pli gronds e pia savens er pli complexs dapli success a lunga vista. Da l'autra vart èn er las regiuns dumandadas da lavurar en il futur vi da projects e vi da temas strategics da buna qualitat che pretendan er la collavuraziun surregiunala. Sco exempels pon vegnir numnads il management surregiunal da las zonas da lavur en la Val dal Rain grischuna u la valorisaziun dal Rain.
- Examinaziun da l'impundaziun dals meds finanzials da vart da la confederaziun: Pervia da l'effect manglus e pervia da l'effizienz nuncuntentaivla da l'impundaziun dals meds finanzials metta la confederaziun en dumonda l'impundaziun da meds finanzials per mesiras accompagnantas e pia er il management regiunal en sia furma actuala. Er la finanziaziun a lunga vista dals custs da gestiun, vul dir la finanziaziun dals posts dal svilup regiunal, vegn giuditgada sco betg effizienta ed effectiva avunda. I vegn mess en dumonda, sch'i pon er propri vegnir cuntanschidas las autas finamiras ed ademplidas las grondas aspectativas envers ils SR cun las resursas impundidas.
- Adina dapli regulaziuns sin plaun federal: Igl è da far quint che la lavur administrativa en il management regiunal vegn a s'augmentar pervia da mesiras e da regulaziuns da la confederaziun. Per exempel pretenda l'uffizi federal da svilup dal territori en l'avegnir da las regiuns ch'ellas elavurian in concept general turistic regiunal (CGTr). En il Grischun duai la SrSI cuntegnair las explicaziuns strategicas pretendidas dal CGTr e pia prevegnir ad in'ulteriura regulaziun da la confederaziun. En quest connex sto la SrSI dentant ademplir pretensiuns qualitativas che

la confederaziun fixescha per propostas strategicas regionalas e coordinadas en secturs politics.

Per dumagnar questas sfidas multifaras ston vegnir stgaffidas cumpetenzas correspundentas e messas a disposiziun resursas en las regions e tar il chantun. Qua gioga il management regional ina rolla impurtanta.

3. Svilup d'ina proposta da soluziun tras las regions

3.1. Incumbensa da revisiun e proceder

L'effect manglus e las sfidas che spetgan il management regional èn ils motivs, per ils quals la regenza ha prendì l'ocasiun d'examinar fundamentalmain il management regional, e quai integron las regions. I èn vegnids organisads trais lavuratori ensemen cun represchentantas e represchentants da las regions.

3.2. Experiencias da la gruppa da lavur

Sin fundament da las discussiuns en il rom dals trais lavuratori pon vegnir tratgas – en connex cun la situaziun actuala dal management regional or da l'optica da la gruppa da lavur – las suandantas conclusiuns:

- L'effect dals projects promovids è insufficient.
- Or da l'optica da las regions vegn il management regional restrenschi memia fitg tras la NPR. El dovra ina libertad d'agir pli gronda.
- Las incumbensas e las aspectativas envers il management regional ed envers la realisaziun da projects èn in tema complex ch'è cumbinà cun blera lavur e gronds custs per prestaziuns preliminaras (coordinaziun da las acturas e dals acturs, installaziun da purtaders, direcziun da process strategics, examinaziuns da realisablads e.u.v.).
- Fin ussa è l'incumbensa directiva en las regions vegnida ademplida en moda insufficienta.
- Per augmentar la qualitat dal management regional dovri en l'avegnir in engaschament finanziel e temporal pli grond da las regions e dal chantun per manar e per sustegnair ils SR.
- Il management regional sco er la SrSI èn memia pauc liants.

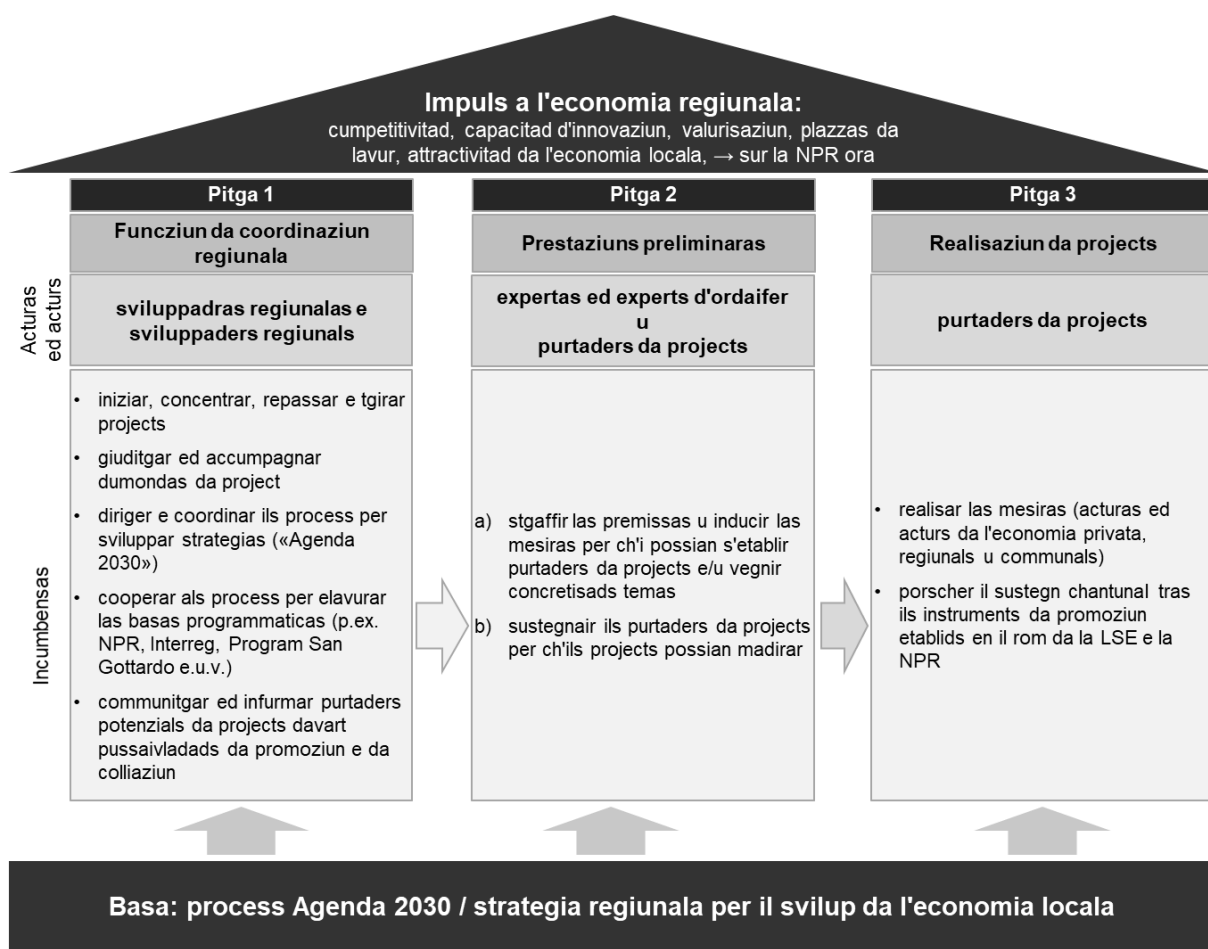
3.3. Elements centrals d'ina nova concepziun

Per concepir da nov il management regiunal ha la gruppa da lavur elavurà differents princips che ston vegnir resguardads tar la realisaziun.

- La SrSI respectivamain il process Agenda 2030 servan sco basa per il management regiunal.
- Il management regiunal sco er la SrSI ston d'eventar pli liants.
- Per definir las incumbensas, per manar il svilup regiunal sco er per realisar il process Agenda 2030 ed il management regiunal ston vegnir surdads a las regions dapli responsabladad ed engaschament.
- La direcziun dals posts dad SR duai vegnir rinforzada e definida pli cleramain.
- Las represchentantas ed ils represchentants da l'economia ston vegnir involvids en furma adattada en ils process per il svilup d'ina strategia regiunala, en il management regiunal ed en l'elavuraziun da la planisaziun da mesiras.
- Las incumbensas ston vegnir definidas cleramain e las activitads dals SR ston vegnir cunfinadas envers autras incumbensas.
- Ina nova structura duai resguardar basegns regiunals. Quels sa differenzieschan eventualmain da regiun a regiun e duain sche pussaivel vegnir resguardads.
- L'abiltad da fixar strategias duai vegnir augmentada, e pia duain vegnir stgaffids conturns, en ils quals pon sa sviluppar projects.
- Las resursas impundidas en las regions duain s'orientar ad in basegn economic concret.
- Cun promover pli e pli prestaziuns preliminaras duai vegnir profità da know-how extern e pia duai vegnir augmentada la qualidad da lavurs concepziunalas.

3.4. Rollas e structura fundamentala

La structura fundamentala che la gruppa da lavur ha elavurà, è vegnida definida cun la pretensiun d'ina chapientscha pli clera da las rollas. Il management regiunal sa basa sin il fundament strategic da la SrSI e differenziescha tranter singulas fasas d'in project. La divisiun en trais pitgas vegn preschentada en l'illustraziun 2 e serva sco structura fundamentala, tenor la quala il management regiunal dal Grischun duai esser concepì en il futur.

Illustraziun 2: Nova structura fundamentala dal management regiunal (atgna preschentaziun)

Impuls a l'economia regiunala

La finamira surordinada dal svilup regiunal èsi da dar impuls a l'economia regiunala per augmentar la valurisaziun e la cumpetitivitad da la(s) regiun(s) e da las interpresas indigenas. Quai vala pia sco premissa fundamentala per l'integrasiun d'in project en la SrSI, per l'elavuraziun tras il SR sco er per in'eventuala promoziun tras il chantun.

Process Agenda 2030 / strategia regiunala per il svilup da l'economia locala

La basa da la structura elavurada è la SrSI respectivamain l'entir process Agenda 2030. La SrSI furma l'instrument directiv strategic central e liant d'ina regiun che furma er il punct da contact cun la planisaziun regiunala dal territori. Ella fixescha l'orientaziun strategica d'ina regiun e definescha e priorisescha las incumbensas dal management regiunal. Da quel vegn deducida mintga onn ina planisaziun correspundenta da las mesiras per la regiun e per las vischnancas.

Per ch'il process per sviluppar ina strategia e la SrSI sco instruments vegnian "vivids" pli fitg da las regiuns e dals furniturs da prestaziuns regiunals, vegnan quels francads en la lescha per promover il svilup economic en il chantun Grischun (LSE; DG 932.100).

Er la promoziun da projects tras il chantun è fundada sin questa basa strategica. Quai premetta che la SrSI saja francada en la regiun, che quella vegnia elavurada ensemen cun furniturs da prestaziuns regiunals e ch'ella vegnia sustegnida da quels. Sco quai ch'igl è previs en il process Agenda 2030 duain ils cuntegns da la SrSI vegnir examinads regularmain ed adattads als basegns che sa midan. Sche las regiuns ed ils furniturs da prestaziuns s'occupan regularmain dals cuntegns da la SrSI e sa barattan vicendaivlamain, duain resultar conturns dynamics, en ils quals pon sa sviluppar novas ideas.

Pitga 1: Funcziun da coordinaziun regionala

Tenor la proposta da la grupp da lavur surpiglian ils SR en l'avegnir la funcziun da coordinaziun regionala che vegn preschentada sco pitga 1 en l'illustraziun 2.

Il management regional sa chattava fin ussa adina en il rom da la NPR cun cunfins relativamain clers. Il punct central cumprovà era la realisaziun directa da la teoria da la basa d'export. En questa teoria macroeconomica vegni partì dal fatg che la creschientscha economica possia vegnir cuntanschida primarmain tras la valorisaziun orientada a l'export. La libertad d'agir pudess vegnir augmentada, sch'i vegnissan resguardadas er características indirectas da la valorisaziun e da la concorrenza tranter ils lieus. Uschia pudessan per exempel ils SR realisar mesiras per augmentar la valor dal lieu d'abitar che n'han bain betg in caracter d'export direct, che gidan dentant ad augmentar l'attractivitat dal lieu. L'attractivitat pli gronda dal lieu d'abitar ed economic sco tal po vegnir integrada sco element en la concorrenza tranter ils lieus. Indirectamain po quai generar valorisaziun orientada a l'export, sch'i reussescha da mantegnair IPM existentas u da domiciliar novas IPM. Impuls a l'economia regionala na vegnan pia tenor questa teoria betg mo dads cun promover sulettamain l'export, mabain cun fundar l'attractivitat da l'economia locala sin ina basa pli vasta.

Resguardond l'effect fin ussa e las sfidas spetgadas, da las qualas ils acturs regiunals ston s'occupar en il futur (guardar chapitel 2.3), vegni ad esser indispensabel da betg estructurar il management regiunal mo pli tenor perimeters («Tge sviluppadra regiunala u tge sviluppader regiunal è cumpetent per tge spazi funcziunal?»), mabain en spezial er tenor temas che vegnan mintgamai attribuids cleramain ad ina manadra u ad in manader. Independentamain dal fatg, co che las variantas explitgadas qua survart sa manifesteschan èsi in giavisch da la regenza, ch'ils SR vegnan autorisads da far la coordinaziun regiunala e l'elavuraziun operativa da differents temas e da surpigliar la responsabladad correspudenta. Ils singuls SR surpiglian la direcziun da temas determinads. Sche las autras regiuns dovran sustegn en quest sector, po il SR correspudent gidar cun sias enconuschientschas spezialisadas.

Exemplarics èn ils suandants temas:

- Digitalisaziun: sensibilisar l'economia per la transfurmaziun digitala.
- Avertura regiunala cun infrastrukturas da bindel ultralad: sco punct da contact tranter il chantun e la regiun en connex cun la concepziun da promoziun regiunala da bindel ultralad sa stentan ils SR da realisar tant pli svelt in'avertura qualitativamain buna.
- Turissem da sanadad: cun la finamira da valurisar potenzials en quest sector procuran ils SR per la coordinaziun cun la gruppa directiva chantunala e per la realisaziun da las enconuschientschas correspudentas.
- Sistem d'innovaziun regiunal da la Svizra orientala (SIR Ost): identifitgar IPM cun potenzial d'innovaziun e colliar ellas per augmentar il transfer da savida e da tecnologia.
- Management da zonas da lavur e da surfatschas: Ils SR elavuran basas per surfatschas confurmas al martgà ed als basegns per l'industria, per il mastergn e per l'alloschament tenor la legislaziun federala e chantunala (davart la planisaziun dal territori).
- Promoziun da la cultura: coordinaziun e realisaziun d'incumbensas regionalas als puncts da contact relevants per l'economia regiunala tranter il turissem e la cultura.
- Collavuraziun transcunfinala: la collavuraziun transcunfinala cun la Lumbardia duai vegnir intensivada tranter auter en il rom dad Interreg.

- Rinforzar ils centers: l'urbanisaziun decentrala ed il rinforzament da centers regionals è ina idea fundamentala da la lescha federala davart la politica regionala sco er da la LSE. Ils SR inizieschan e realiseschan mesiras correspundentas.

Pitga 2: Prestaziuns preliminaras:

La pitga 2 da la nova structura represchenta la promoziun da prestaziuns preliminaras. Cun la promoziun pli vasta da prestaziuns preliminaras duain vegnir stgaffidas premissas per ch'i possian s'installar purtaders da projects e vegnir concretisads en las regiuns temas anc betg elavurads. Ultra da las prestaziuns preliminaras iniziadas da la regiun, pon er vegnir sustegnids purtaders per ch'ils projects possian madirar (per exempel studi da realisabladad «Parc natiral internaziunal Reticon», concept e svilup da purschidas novas per il turissem da furmaziun en l'Engiadina, concepziun «Destinaziun da sanadad alpina Tavau»).

Prestaziuns preliminaras che figureschan en la SrSI, che na correspundan dentant betg als criteris da la NPR, pon vegnir promovidas tenor LSE cun contribuziuns chantunals fin maximalmain 25 %. En l'avegnir duain tals projects er pudair vegnir sustegnids cun contribuziuns fin 50 %, er sche la contribuziun federala croda davent, perquai ch'il project n'è betg conform a la NPR. Per ch'i possian vegnir pajadas contribuziuns chantunals da maximalmain 50 % en tals cas, sto vegnir revedida la LSE. Uschia vegni tegnì quint dal fatg ch'i pon medemamain vegnir pajadas contribuziuns da 50 % per projects betg confurms a la NPR.

Pitga 3: Realisaziun da projects

La realisaziun da projects vegn preschenta en la pitga 3. Ils projects vegnan realisads sco fin ussa tras purtaders da projects cun ils instruments da promoziun etablids da la NPR e da la LSE.

4. Discussiun da variantas

Dapi l'installaziun dal management regional en il chantun Grischun l'onn 2008 s'occupan ils posts spezialisads chantunals ensemen cun las regiuns, la confederaziun, las acturas ed ils acturs da l'economia sco er expertas ed experts d'ordaifer da la dumonda, co che las structurasson vegnir optimadas e l'effect dals meds impundids

po vegnir augmentà. En quest connex han ins er considerà regularmain l'evaluaziun d'auters models da realisaziun. Per quai stattan en spezial las lavurs da la scola auta da tecnica ed economia Cuir (SATE) en collavuraziun cun il biro Hanser und Partner da l'onn 2015 sco er las ponderaziuns davart l'ulteriur svilup dal management regional Grischun da l'università da Son Gagl da l'onn 2012. Sa basond sin questas e sin ulteriuras ponderaziuns internas èn vegnidas formuladas en il passà fin indesch differentas variantas, da las qualas èn vegnids plausibilisads ils effects spetgads. Questa discussiun da variantas è vegnida reprendida da la grupp da lavur er en vista a la situaziun actuala. Entant che pliras variantas èn vegnidas refusadas per differentes motivs, duain las opziuns che vegnan preschentadas en ils chapitels 4.1 e 4.2 vegnir tractadas pli detagliadamain e suttamessas a la consultaziun da las gruppas en mira.

4.1. Varianta 1: Regionalisaziun cun fin indesch posts dad SR en las regions

Questa varianta sa basa sin la proposta da soluziun da la grupp da lavur e s'orientescha a las regions existentas tenor la refurma dal territori ch'è entrada en vigur l'onn 2016 sco regions d'acziun per ils SR. Per la realisaziun lavuran maximalmain indesch posts dal svilup regional en las regions existentas. Sche las regions vulesan fusiunar lur posts, duain ellas vinavant dastgar far quai.

Cuntrari al concept actual vegnan las incumbensas dals SR restrenschidas a la coordinaziun ed a l'iniziaziun da projects ch'èn definids en la SrSI. Ultra da quai duain ils SR procurar che projects preliminars vegnian cuntinuads e ch'i possian resultar da quels mesiras da realisaziun concretas. Plinavant surpiglian ils SR – en stretga collavuraziun cun l'uffizi per economia e turissem (UET) – la coordinaziun regionala e l'elavuraziun operativa da differentes temas, sco explitgà en il chapitel 3.4.

Gia en il rom da l'elavuraziun d'ina proposta da soluziun tras la grupp da lavur è vegnida pretendida ina direcziun pli intensiva dals SR. En questa varianta cun fin indesch posts regional è quai en emprima lingia chaussa da la region. Parallelamain è dentant er necessaria in'assistenza ed ina coordinaziun pli intensiva tras il post spezialisà chantunal. Tras quai duai esser garantì che las activitads dals SR na sajan betg limitadas ad in perimeter territorial regional, mabain possian vegnir focussadas

tematicamain er sur quel or e realisadas cun cleras finamiras. Las enconuschientschas duain vegnir transferidas als SR, quai grazia ad in barat regular da savida cun il UET e cun ulteriurs posts da servetsch relevants. Uschia vegn augmentada la competenza metodica e la qualitat dals servetschs per las regions e per las vischnancas. Ultra da quai vegnan las regions sustegnidas tar la revisiun e tar la concretisaziun da la SrSI. Uschia duain vegnir coordinadas las politicas sectorialas e meglierada l'abilitad da las regions da fixar ina strategia.

L'extensiun da l'assistenza tras il chantun sin plaun horizontal (dapli posts dad SR) e sin plaun vertical (accumpagnament pli stretg) dovra persunal supplementar ed è ina part integrala da questa proposta da soluziun.

L'integraziun da l'economia en il svilup regional vegn validada sco factur da success en la teoria ed en la pratica (p.ex. Ecoplan/Sofies 2018). Perquai vegnan las regions obligadas d'installar in gremi accumpagnant cun represchentantas e represchentants da l'economia e dal turissem. Quest gremi accumpagnant duai stgaffir ina vasta basa per il management regional e per la SrSI en las regions ed augmentar l'engaschament da l'economia.

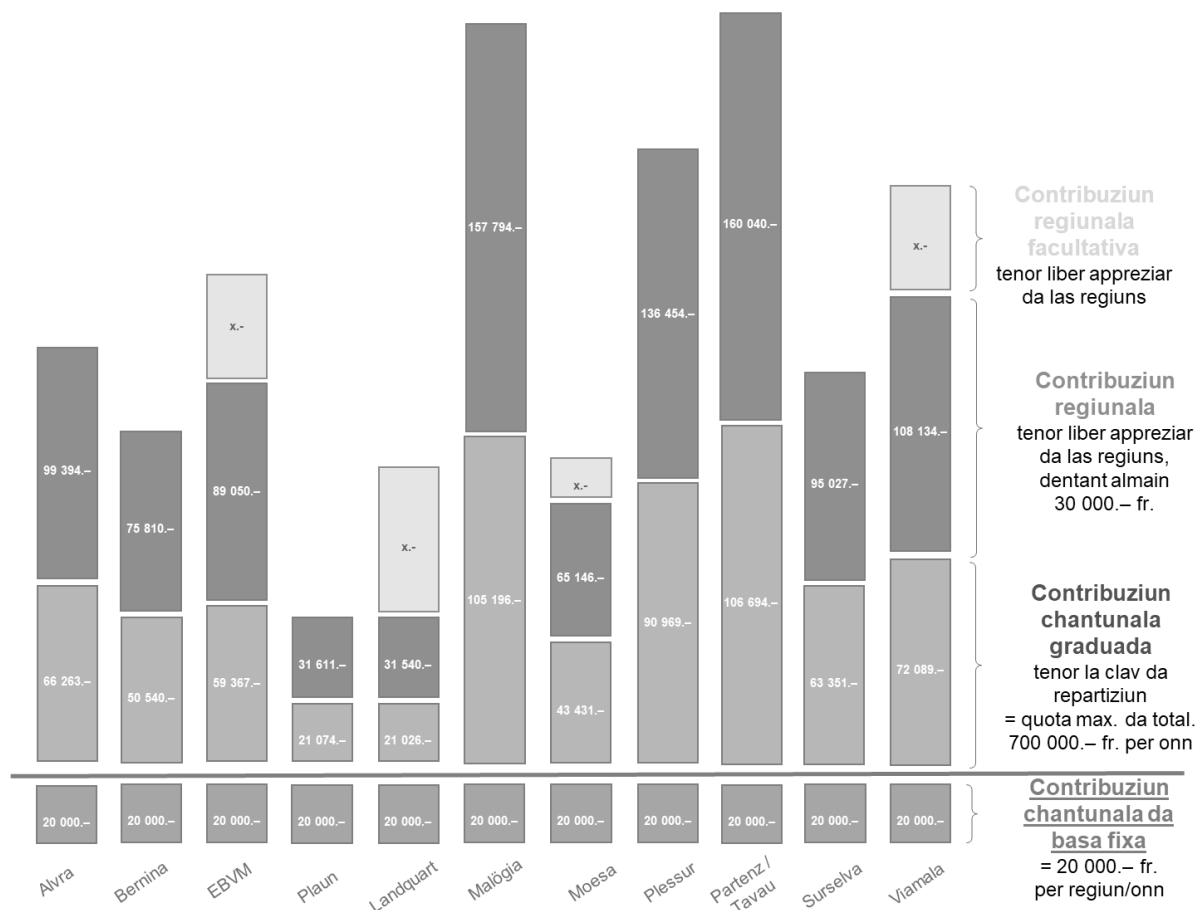
Custs e finanziaziun

Cunquai ch'il concept proponì dal management regional surpassa il champ d'applicaziun da la NPR, stuessan vegnir consideradas novas pussaivladads er per la finanziaziun.

Per finanzia la pitga 1 (tenor l'illustraziun 2) propona la regenza – sin basa da la grupp da lavur – ina contribuziun chantunala annuala als custs da persunal dals posts dad SR. Quella sa cumpona d'ina contribuziun chantunala da basa da 20 000 francs e d'ina contribuziun als custs da persunal da maximalmain 40 %, dentant ina contribuziun maximala graduada per region tenor la preschentaziun qua sutvart.

Per pudair retrair la contribuziun da basa vegnan las regions obligadas da prestar sezzas ina contribuziun finanziaria al management regional. Quella importa almain 60 % dals custs da persunal che surpassan la contribuziun chantunala da basa. La contribuziun minimala da 30 000 francs da la region vegn premissa. Plinavant vegn

la contribuziun chantunala da basa mintgamai concedida mo, sche la regiun fa mintga onn ina planisaziun da las mesiras per mauns dal chantun.

Illustraziun 3: Finanziaziun da la varianta "Regionalisaziun" (atgna preschentaziun)

Ultra da quai paga il chantun ina contribuziun a favur da las indemnizaziuns da lavur per las activitads dal gremi accompagnant strategic che quel presta en uffizi accessoric. Per stimar ils custs èsi vegnì supponì che per regiun s'engaschian mintgamai maximalmain 10 persunas en in tal gremi accompagnant strategic. Sa basond sin la lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavurats dal chantun Grischun (lescha dal personal; DG 170.400) e sin l'ordinaziun davart las collavuraturas ed ils collavurats en uffizi accessoric dal chantun Grischun (DG 170.420) duai vegnir pajada tut en tut ina indemnizaziun da lavur da 300 francs per di. Il chantun e la regiun respectiva surpiglian mintgamai la mesadad da questa indemnizaziun. Las expensas che surpassan questa summa vegnan surpigliadas da

la region respectiva. En il senn d'ina limita da custs vegn la contribuziun annuala a favur dal gremi accompagnant strategic fixà a maximalmain 10 000 francs per region.

Varianta "Regiunalisaziun"	Custs en francs
custs da persunal (LSE) 40 % dad 1,75 milliuns francs (incl. custs da las assicuranzas socialas)	700 000
contribuziun da basa (LSE) 20 000 francs x 11 regiuns	220 000
resursas supplementaras UET custs da persunal per 200 pertschients da plazzas (incl. custs da las assicuranzas socialas)	290 000
contribuziun al gremi accompagnant strategic 11 perimeters x max. 10 000 francs	110 000
expensas totalas per onn per il chantun	1 320 000

Tabella 1: Custs varianta "Regiunalisaziun"

Tenor quest concept vegn la contribuziun chantunala per ils custs da persunal repar-tida da nov sin indesch regiuns cun ina clav da repartiziun graduada. La clav da re-partiziun è vegnida fixada sin fundament da differents facturs (dumber d'abitantas e d'abitants, PIB, plazzas da lavur, funcziun da center, activitads da domiciliaziun sco er auters programs da promoziun sco Interreg u Program San Gottardo) e vegn sustegnida da la gruppa da lavur.

Tenor questa proposta surpiglia il chantun mo ina part dals custs da persunal imputa-bels (custs da salari e da las assicuranzas socialas) per ils posts dal svilup regional. Ulteriurs custs, sco spensas u custs da las plazzas da lavur, ston vegnir surpigliads da las regiuns. Las regiuns pon augmentar lur contribuziun (sur ils 60 %) tenor liber apprezziar. Per pudair retrair la contribuziun da basa dal chantun vegnan las regiuns obligadas da sa participar almain cun 30 000 francs per onn als custs da persunal.

Las características centralas da la varianta *Regiunalisaziun cun fin indesch posts dad SR en las regiuns* en furma concisa:

- maximalmain indesch posts dal svilup regional en las regiuns existentas
- furma lianta dal process Agenda 2030 e da la SrSI
- obligaziun da las regiuns per in svilup economic cuminaivel (= regional)

- cunvegna da prestaziun tranter il chantun e las regiuns
- finanziaziun cuminaivla tras il chantun e las regiuns
- repartiziun dals meds finanzials sin las regiuns tenor ina clav da repartiziun graduada
- gremi accompagnant strategic per integrar l'economia
- assistenza pli intensiva per ils SR tras il UET

4.2. Varianta 2: Chantunalisaziun cun lieus decentralis

Tar questa varianta èn ils SR emploiads directamain dal chantun ed integrads structuralmain en il post spezialisà competent dal UET, dentant situads en las regiuns. Per quest intent èn previs 5 lieus, per ils quals il chantun metta a disposiziun l'infrastructura.

Ils SR èn responsabels per singuls spazis funcziunals (surregional) e per puncts centralis tematics (guardar chapitel 3.4). Quai signifitga concretamain ch'ils posts dad SR han in focus geografic (p.ex. Engiadina) e tgiran a medem temp er puncts centralis tematics (p.ex. turissem en accord cun la natira e cun la cultura). Quest post po pia er vegnir duvrà per projects correspondents en autras regiuns.

Il chantun surpiglia la responsabladad directiva e la planisaziun d'acziun e maina ils SR en lingia directa. Las regiuns fixeschan en lur planisaziun da l'onn il basegn da resursas per ils SR ed il UET reparta sin basa da quai ils SR conform als basegns regionalis a las regiuns. Il chantun surpiglia ultra da quai ina funcziun da colliaziun cun auters posts da servetsch e cun portaders regionalis (uffizi per il svilup dal territori, gruppa directiva chantunala per il turissem da sanadad e.u.v.) e garantisce la coordinaziun politica sectoriala. La lavur ed ils custs che resultan tras quai per la coordinaziun e per l'assistenza dals posts dad SR pretendan er resursas supplementaras tar il UET. Igl è da far quint cun ina piazza supplementara da 100 %.

Er tar questa varianta serve la SrSI sco basa centrala per il management regional. En quest connex èsi chausa da la regiun d'actualisar e d'examinar regularmain sia SrSI. Per la realisaziun dal management regional metta mintga regiun a disposiziun

in gremi accompagnant strategic per integrar l'economia, che consista da ca. 10 personas. Quest gremi duai en spezial garantir l'integraziun da l'economia e gidar a furmar ina vasta basa per il management regiunal.

Decisiuns da promoziun vegnan prendidas sin basa da las cumpetenzas finanzialas vertentas (uffizi, departament, regenza). Il giudicament e la dumonda a l'istanza cumpetenta vegnan fatgs tras las partiziuns spezialas respectivas. Ils SR surpiglian en quest connex ina funcziun da coordinaziun e n'èn betg involvids en las decisiuns da promoziun.

Custs e finanziaziun

La confederaziun escluda categoricamain contribuziuns da la NPR a posts d'administraziun chantunals. Ina participaziun finanziaria da la confederaziun als custs da personal dals SR è pia esclusa. Quests custs sto il chantun perquai surpigliar cumpletta-
main sez. Per il chantun resultan plinavant ils custs per ina piazza supplementara tar il UET per la coordinaziun e per l'assistenza dals SR sco er ina contribuziun a l'indemnisaziun dal gremi strategic. Ils custs per il gremi accompagnant strategic surpiglian il chantun e las regions mintgamai per la mesadad, analogamain a la varianta explitgada qua survar.

Per il chantun resultan pia ils suandants custs:

Custs varianta "Chantunalisaziun"	Custs en francs
custs da personal (LSE) 5 plazzas x 145 000 francs (incl. custs da las assicuranzas socialas)	725 000
resursas supplementaras UET custs da personal per 100 pertschients da plazzas (incl. custs da las assicuranzas socialas)	145 000
contribuziun al gremi accompagnant strategic 11 perimeters x max. 10 000 francs	110 000
expensas totalas per onn per il chantun	980 000

Tabella 2: Custs varianta "Chantunalisaziun"

Las características centrales da la variante *Chantunalisaziun cun lieus decentralis* en furma concisa:

- 5 lieus decentralis
- engaschament dals SR tras il chantun (finanziads dal chantun)
- incumbensas ed acziuns tenor structura da matrix (SR cun focus regional e thematic)
- furma lianta dal process Agenda 2030 e da la SrSI
- direcziun e planisaziun da las resursas tras il UET (tenor planisaziun da l'onn da las regions)
- gremi accompagnant strategic per integrar l'economia

4.3. Variantas refusadas

Il process vertents per validar e per optimar la structura dal management regional en il chantun Grischun han sveglià discussiuns fundadas davart differentas variantas. En il rom da l'examinaziun actuala è vegnida discutada particularmain la dumonda da princip, sche contribuziuns chantunalas ed eventualmain federalas a posts francads ed activs en las regions correspundan insumma a las basas giuridicas, als basegns regionals ed a las aspectativas politicas. Ultra da quai èn vegnidas exprimidas adina puspè dumondas, sche l'excorporaziun d'incumbensas – per exempel ad ina societad externa, purtada da las vischnancas, da las regions e da l'economia (analogamain a l'exempel dal Center regional ed economic dal Vallais Sura SA) – gidia a cuntanscher las finamiras en il chantun Grischun. Tant da vart da la grupp da lavur sco er da vart dals coachs externs èn las suandantas alternativas vegnidas validadas sco betg realistics per il chantun Grischun:

Alternativa A: Excorporaziun ad in purtader extern

Il model d'in purtader extern che vegn incumbensà a maun d'ina incarica da prestaziun d'ademplier las incumbensas communalas (bottom-up) e chantunalas (top-down) ch'èn definidas en la constituziun chantunala, è vegnì examinà pliras giadas detagliadamain en il passà. L'excorporaziun da las incumbensas en il senn d'in outsourcing avess tuttavia aspects attractivs, cunquai ch'i vegniss applitgà in concept tenor princip d'interpresa conform als basegns. Questa alternativa sa basa dentant sin la cundiziun ch'i vegnissan fixads perimeters territorials pli gronds. La grupp da lavur ha discutà in concept cun trais perimeters en il chantun Grischun. La fundaziun d'ina

nova organisaziun chantunala integrond tut las vischnancas, la gronda lavur da coordinaziun sin plaun regional e la prontezza da cooperar che vegniss pretendida da las pitschnas unitads regionalas e communalas en il chantun Grischun èn vegnidas giuditgadas fitg criticamain gia en il studi da l'universitad da Son Gagl (2012). Er en la cumparegliaziun da la SATE Cuira (2015) è questa alternativa vegnida giuditgada particularmain da las regions da princip en moda negativa e sco betg realisabla.

Alternativa B: Naginas contribuziuns chantunalas al management regional

Tant cun la gruppa da lavur sco er cun ils posts da servetsch chantunals involvids èsi vegnì discutà, tge consequenzas ch'ina aboliziun dal concept chantunal davart in management regional avess. Sche las incaricas da prestaziun existentas scadan e sche las contribuziuns chantunalas al management regional vegnan suspendidas, vegni surlaschè a las vischnancas ed a las regions da stgaffir structures correspundentas e da finanziar quellas independentamain. Da desister da mesiras accompagnantas per francar las mesiras da la politica regionala sin plaun local è dentant vegnì interpretà sco gronda perdita per la funcziun da scharnier tranter ils purtaders regionalis ed ils instruments chantunals da promoziun. Tenor il princip da subsidiarità èsi bain tuttavia legitim da surdar la responsabladad a las vischnancas ed a las regions. Fin ussa è il princip da subsidiarità dentant er vegnì interpretà uschia, ch'il chantun sustegna las vischnancas e las regions finanzialmain respectivamain cun resursas persunalas. Plinavant na correspundess in sustegn da singulas soluziuns communalas betg a l'intenziun dal chantun da sustegnair las regions ed ils centers regionalis en moda equilibrada e duravla en lur svilup.

Ulteriuras alternativas

Ulteriuras alternativas èn vegnidas examinadas e discutadas sin basa da las lavurs precedentas. Ellas èn dentant vegnidas refusadas perquai ch'i manca in vast consentiment da las acturas e dals acturs cumpigliads.

5. Giudicament e conclusiun da la regenza

Per giuditgar las variantas descrittas ha la regenza sviluppà in raster da criteris. Quel sa basa sin valitaziuns da la scienza, d'expertas e d'experts d'ordaifer, da la gruppa da lavur, dals SR e dals uffizis involvids. Partind da quest raster da criteris resulta la suandanta valitaziun cumparativa:

Criteri	Varianta «Regionalisaziun»	Varianta «Chantunalisaziun»
Focus tematic e libertad d'agir La structura duai permetter che SR pon tgirar temas e projects che surpassan la NPR, dentant er in perimeter cun cunfins geografics.	-	++
Professionalisaziun e know-how Las cumpetenzas e las qualificaziuns dals SR duain vegnir rinforzadas e tegnair quint da las pretensiuns dal svilup regional.	-	+
Confess ed integraziun da las regions Tras la structura da l'organisaziun e da la finanziaziun vegnan las vischnancas e las regions integradas en moda pli lianta en ils process strategics ed en la planisaziun da mesiras dal management regional.	++	+
Direcziun e repartiziun da las incumbensas Las incumbensas e las responsabladas dals SR duain vegnir scleridas tras l'integraziun en structuras correspundentas. Els na duain betg agir sco «cumbattants individuals», mabain vegnir integrads en structuras etablidas.	-	++
Coordinaziun politica sectoriala La mobilisaziun da potenzials duai vegnir garantida tras la cumbinaziun coerenta als differents puncts da contact sin plaun chantunal e federal.	-	+
Integraziun da las acturas regionalas, dals acturs regionals e da l'economia Las acturas ed ils acturs relevants per l'economia regionala, en spezial l'economia privata (IPM), duain vegnir integrads en furma adattada.	+	+
Qualitad dals servetschs per las vischnancas Il management regional duai bain vegnir manà «top-down» sin plaun surordinà, ma las vischnancas duain pudair profitar «bottom-up» da las plivalurs, ch'il post dad SR porscha. Las vischnancas d'aventan	+	+

uschia «empustadras» da servetschs dal svilup regional.		
Custs per il chantun Giudicament dals custs per il chantun en cumparegliaziun cun la situaziun actuala.	-	-
Custs per las regions Giudicament dals custs per las regions en cumparegliaziun cun la situaziun actuala.	-	+

En vista als arguments explitgads qua survast sa profilescha la varianta «Chantunalisaziun cun lieus decentralis» considerablamain envers la varianta «Regionalisaziun cun fin indesch posts dad SR». Correspudentamain propona la regenza la realisaziun da l'emprima varianta e la revisiun parziala da la LSE ch'è necessaria per quai.

6. Revisiun da la lescha

En connex cun la realisaziun da la nova structura dal management regional tenor il chapitel 3 e chapitel 4.2 («Chantunalisaziun cun lieus decentralis») ston vegnir reglads ils suandants puncts en la LSE:

- Il chantun maina tschintg posts decentralis dal svilup regional.
- Ils posts dal svilup regional èn occupads cun almain ina persuna cun in pensum d'almain 80 pertschient da plazzas.
- Las incumbensas dals SR vegnan definidas sco iniziaziun, realisaziun, coordinaziun ed accompagnament da projects sin basa da la SrSI sco er sco sustegn da las regions d'elavurar e da sviluppar la SrSI.
- Las regions vegnan obligadas da sviluppar ina SrSI.
- Las regions vegnan obligadas d'installar in gremi accompagnant strategic che collavura tar l'elavuraziun da la SrSI.
- Il chantun paga ina contribuziun da 50 % als custs per il gremi accompagnant strategic. La regenza po fixar in import maximal.
- Il chantun po conceder contribuziuns da fin 50 % per prestaziuns preliminaras che sa basan sin las SrSI.

Areguard ils detagls vegni renvià als artitgels da lescha adattads ed a las remartgas correspondentas en la preschentaziun sinoptica (guardar agiunta).

7. Consequenzas finanzialas e persunalas

7.1. Consequenzas finanzialas per il chantun

Tenor il concept actual e tenor la cunvegna da program per il program da realisaziun NPR current èn previs custs maximals da 437 500 francs per onn per il management regiunal per il chantun. Il management regiunal tenor il concept 2016+ vegn finanzià sur la NPR. Quai signifitga che la confederaziun paja medemamain ina contribuziun annuala da 437 500 francs.

La realisaziun da la varianta Chantunalisaziun tenor il chapitel 4.2 che vegn proponida da la regenza avess las suandantas consequenzas per las resursas chantunalas (custs per onn):

custs vertents tenor concept 2016+	437 500 francs
custs da la structura proponida ¹	980 000 francs
<i>custs supplementars envers concept 2016+</i>	<i>542 500 francs</i>

I sto vegnir resguardà ch'i na vegn betg desistì dals meds finanzials da la NPR che na vegnan betg pli duvrads per ils custs da persunal dal management regiunal tenor la proposta da la grupp da lavur. Quels duain vegnir duvrads empè da quai – en il rom dal nov program da realisaziun NPR chantunal 2020–2023 – per promover projects en ils systems da valurisaziun turissem, industria sco er furmaziun e sanadad.

I vegn partì dal fatg che la nova structura activeschia dapli prestaziuns preliminaras che fin ussa. Perquai duain vegnir mess a disposiziun meds finanzials supplementars da maximalmain 500 000 francs per onn per promover prestaziuns preliminaras. Ina gronda part da questas prestaziuns preliminaras vegn dentant previsiblamain a pudair vegnir promovida en il rom da la NPR. Sch'i duain vegnir promovids projects preliminaras betg confurms a la NPR (p.ex. per promover il lieu d'abitar), vegnan duvrads per quai – sche disponibels – meds finanzials en il rom dal preventiv ordinari.

¹ guardar chapitel 4.2

7.2. Consequenzas finanzialas per las regiuns

En connex cun la realisaziun vertenta dal management regional tenor il concept 2016+ cumpiglian ils custs per las regiuns mo las expensas per l'infrastructura a las plazzas da lavur e las spensas.

Cun la realisaziun da la varianta proponida surpiglian las regiuns supplementarmain 50 % dals custs per indemnisar il gremi accompagnant strategic. Quests custs importan maximalmain 10 000 francs ad onn. Ultra da quai ston las regiuns surpigliar tut las spensas dal gremi accompagnant strategic.

8. Valitaziun da las consequenzas da la regulaziun

La regulaziun n'ha naginas consequenzas negativas per las IPM en il chantun sco p.ex. ina burocrazia supplementara u obstachels administrativs. I po perquai vegnir desistì da far ina valitaziun da las consequenzas da la regulaziun.

9. Plan da termins ed entrada en vigur

La discussiun dal project en il cussegl grond è prevista per la sessiun d'avust 2020. Igl è previs da realisar la nova structura dal management regional sco er da metter en vigur ina revisiun parziala correspundenta da la LSE per il 1. da schaner 2021. Il program da realisaziun NPR 2020–2023 vegn suttamess a la regenza il 2. quartal 2019 e la cunvegna da program correspundenta tranter la confederaziun ed il chantun vegn fatga parallelamain a quest process.